

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
 Факультет економіки та бізнес-адміністрування
 Кафедра бізнес-аналітики та цифрової економіки

УЗГОДЖЕНО
 Декан ФЕБА

 Сергій СМЕРЧЕВСЬКИЙ
 «05» 09 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

 Анатолій ПОЛУХІН
 «07» 09 2023 р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Екологізація міжнародної економічної системи»

Освітньо-професійна програма: «Міжнародна економіка»
 Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки
 Спеціальність: 051 Економіка

Форма навчання	Сем.	Усього (год. / кредитів ECTS)	ЛКЦ	ПР.З	Л.З	СРС	ДЗ / РГР / К.р	КР / КП	Форма сем. контролю
Денна	2	120/ 4,0	18	18	–	84	-	-	Диф. залік-2с
Заочна	1,2	120/4,0	6	6	–	108	1к/з – 2с	-	Диф. залік-2с

Індекс: НМ-6-051-4/23-3.4
 Індекс: НМ-6-051-4з/23-3.4

Система менеджменту якості.
Робоча програма навчальної дисципліни
«Екологізація міжнародної економічної
системи»

Шифр
документа

СМЯ НАУ
РП 11.01.08-01-2023

Стор. 2 із 10

Робочу програму навчальної дисципліни «Екологізація міжнародної економічної системи» розроблено на основі освітньо-професійної програми «Міжнародна економіка», навчальних та робочих навчальних планів №НМ-6-051-4/23, №РМ-6-051-4/23 та №НМ-6-051-4з/23, №РМ-6-051-4з/23 підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю 051 «Економіка» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробила доцентка
кафедри бізнес-аналітики та цифрової економіки Віра КУДЛАЙ

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри освітньо-професійної програми «Міжнародна економіка» спеціальності 051 «Економіка» – кафедри бізнес-аналітики та цифрової економіки, протокол № 9 від «04» 09 2023 р.

Гарант освітньо-професійної програми Ганна БЕЛІНСЬКА

Завідувач кафедри Наталія КАСЬЯНОВА

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету економіки та бізнес-адміністрування, протокол № 1 від «07» 09 2023 р.

Голова НМРР Анатолій ТОФАНЧУК

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Контрольний примірник

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Пояснювальна записка	4
1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни	4
1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна	4
1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна	4
1.4. Міждисциплінарні зв'язки	5
2. Програма навчальної дисципліни	5
2.1. Зміст навчальної дисципліни	5
2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля	6
2.3. Тематичний план	6
2.4. Завдання на контрольну (домашню) роботу (ЗФН).....	7
2.5. Перелік питань для підготовки підсумкової контрольної роботи.....	7
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	7
3.1. Методи навчання	7
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна)	7
3.3. Інформаційні ресурси в Інтернет	8
4. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь	8

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Екологізація міжнародної економічної системи»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 11.01.08-01-2023
		Стор. 4 із 10	

ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни «Екологізація міжнародної економічної системи» розроблена на основі «Методичних рекомендацій до розроблення і оформлення робочої програми навчальної дисципліни денної та заочної форм навчання», затверджених наказом ректора від 29.04.2021 № 249/од, та відповідних нормативних документів.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни

Дана навчальна дисципліна є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця в міжнародній економіці.

Метою викладання дисципліни є надання здобувачам вищої освіти базових знань з передумов та принципів формування екологічної політики на міжнародному рівні; становлення, розвитку та перспективах міжнародної екологічної політики в світі, провідних європейських державах та Україні.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є: формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань щодо етапів становлення, розвитку та сучасного стану міжнародної екологічної політики, інструментів реалізації міжнародної екологічної політики, перспективних напрямів екологічної політики в світі і країнах ЄС, які можуть бути використані в Україні в контексті Європейської асоціації.

1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен досягнути наступних результатів:

ПРН 3: вільно спілкуватися з професійних та наукових питань державною та іноземною мовами усно і письмово;

ПРН 4: розробляти соціально-економічні проекти та систему комплексних дій щодо їх реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень;

ПРН 5: дотримуватися принципів академічної доброчесності.

ПРН 11: визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.

1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути наступні компетентності:

1) **ІК:** здатність вивчати і розв'язувати складні економічні задачі та практичні проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері економіки або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов та вимог;

2) загальні компетентності:

ЗК 1: здатність генерувати нові ідеї (креативність);

ЗК 4: здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);

3) спеціальні (фахові) компетентності:

СК 5: здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку;

СК 10: здатність до розробки сценаріїв і стратегій розвитку соціально-економічних систем.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Екологізація міжнародної економічної системи»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 11.01.08-01-2023
		Стор. 5 із 10	

1.4. Міждисциплінарні зв'язки

Дана дисципліна базується на знаннях таких дисциплін, як «Міжнародна економіка», «Глобальна економіка», «Моделювання та управління розвитком економічних систем» та є базою для професійної практики у сфері міжнародної економіки та переддипломної практики.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Зміст навчальної дисципліни

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з одного навчального модуля, а саме **модуля №1 «Екологізація міжнародної економічної системи»**, який є логічно завершеною, самостійною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля

Модуль №1 «Екологізація міжнародної економічної системи»

Інтегровані вимоги модуля №1. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен *знати*: цілі, критерії та принципи формування міжнародної екологічної політики, глобальні проблеми навколишнього середовища і прогнози розвитку людства у зв'язку з сучасною екологічною кризою, історичні основи формування міжнародної екологічної політики, екологічні та антиекологічні концепції, формування, сучасний стан та перспективні напрями міжнародної екологічної політики та *вміти*: систематизувати інструменти реалізації міжнародної екологічної політики та механізм реалізації екологічної політики.; охарактеризувати роль ООН в міжнародній екологічній політиці та екологічну діяльність міжнародних організацій; обґрунтувати перспективи розвитку екологічного руху в Україні.

Тема 1. Екологічна політика в системі еколого-економічних відносин природокористування. Генезис теоретичних уявлень щодо раціонального природокористування. Еколого-економічні відносини природокористування як основа формування національної екологічної політики в умовах глобалізації. Наукові підходи до визначення ефективності еколого-економічних відносин. Глобальні проблеми навколишнього середовища і прогнози розвитку людства у зв'язку з сучасною екологічною кризою.

Тема 2. Концепція сталого розвитку. Історичні основи формування концепції сталого розвитку. Дослідження зарубіжного досвіду концепції сталого розвитку. Концептуальні аспекти вирішення міжнародних проблем природокористування. Зміст та структура механізму реалізації міжнародної екологічної політики. Задачі міжнародної екополітики. Поняття міжнародного екологічного права, етапи його розвитку. Міжнародне екологічне законодавство.

Тема 3. Міжнародне співробітництво та екологічна освіта. Міжнародне співробітництво у галузі охорони довкілля. Співробітництво з Європейським Союзом (ЄС). Співробітництво з НАТО. Двостороннє співробітництво. Екологічна освіта та виховання. Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді та його центри в областях. Всеукраїнська екологічна ліга. Інформування громадськості та громадські рухи.

Тема 4. Циркулярна економіка як основа екологічно збалансованого суспільства
 Основні аспекти циркулярного зростання. Структура циркулярної економіки. Система індикаторів та показники циркулярної економіки. Заходи введення промисловості у циркулярний процес. Перешкоди та бар'єри імплементації циркулярної економіки. Систематизація інструментів екологічної політики. Інструменти інтеграції екологічної політики. Класифікація інструментів екологічної політики. Інструменти правового та екологічного регулювання. Екологічні сертифікати. Екологічна ефективність.

Тема 5. Управління процесами екологізації виробництва. Роль ООН в міжнародній екологічній політиці. Екологічна діяльність міжнародних організацій. Міжнародні організації та

фонди. Неурядові екологічні організації та їх участь у процесах прийняття екологічних рішень як суб'єктів альтернативної екологічної політики. Світові громадські товариства. Методика оцінювання циркулярності економіки ЄС. Бачення циркулярної економіки в різних країнах. Імплементация плану дій ЄС у напрямку екологізації виробництва або у сфері циркулярної економіки.

Тема 6. «Зелені технології» в промисловості. Впровадження «зелених технологій» у виробництво. Перероблення відходів з отриманням цільового продукту. Використання відходів у якості сорбентів для вилучення (поглинання) полотантів. Створення замкнених циклів функціонування підприємств, міст, регіонів. Нормативно-правове забезпечення реалізації економічного механізму природокористування в Україні.

Тема 7. Екологічна політика і право Європейського Союзу. Європейський Союз та його роль у формуванні екологічної політики. Передумови формування та основні етапи формування екологічна політика ЄС. Структурні підрозділи Європейського Союзу та їх завдання у сфері охорони довкілля. Нормативно-правова база формування екологічної політики ЄС. Екологічна політика провідних держав ЄС. Специфіка зарубіжного екологічного законодавства та механізм його чинності. Особливості організаційної структури управління природокористуванням в окремих країнах.

2.3. Тематичний план

№ пор	Назва теми	Обсяг навчальних занять (год.)							
		Денна форма навчання				Заочна форма навчання			
		Усього	Лекції	Лаб./прак. заняття	СРС	Усього	Лекції	Лаб./прак. заняття	СРС
Модуль №1 « Екологізація міжнародної економічної системи»									
		2 семестр				1 семестр			
1.1	Екологічна політика в системі еколого-економічних відносин природокористування.	14	2	2	10	8	2	-	6
1.2	Концепція сталого розвитку.	14	2	2	10	8	2	-	6
1.3	Міжнародне співробітництво та екологічна освіта.	14	2	2	10	7	1	-	6
1.4	Циркулярна економіка як основа екологічно збалансованого суспільства	14	2	2	10	7	1	-	6
1.5	Управління процесами екологізації виробництва.	14	2	2	10	27	-	2	25
1.6	«Зелені технології» в промисловості.	18	2	2	10	27	-	2	25
1.7	Екологічна політика і право Європейського Союзу.	16	2	2	10	28	-	2	26
1.8	Модульна контрольна робота №1	16	2	-	14	-	-	-	-
1.9	Контрольна (домашня) робота (ЗФН)	-	-	-	-	8	-	-	8
Усього за модулем №1		120	18	18	84	120	6	6	108
Усього за навчальною дисципліною		120	18	18	84	120	6	6	108

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Екологізація міжнародної економічної системи»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 11.01.08-01-2023
		Стор. 7 із 10	

2.4. Завдання на контрольну (домашню) роботу (ЗФН)

Контрольна (домашня) робота з дисципліни виконується у другому семестрі відповідно до затверджених в установленому порядку методичних рекомендацій, з метою закріплення та поглиблення теоретичних знань та вмінь, набутих студентом у процесі засвоєння навчального матеріалу дисципліни.

Теми рефератів та завдання для виконання практичної частини контрольної (домашньої) роботи здійснюється студентом в індивідуальному порядку відповідно до методичних рекомендацій, розроблених провідними викладачами кафедри.

Час, потрібний для виконання контрольної роботи складає 8 годин самостійної роботи.

2.5. Перелік питань для підготовки до підсумкової контрольної роботи

Перелік питань та зміст завдань для підготовки до підсумкової контрольної роботи, розробляються провідним викладачем кафедри відповідно до робочої програми та затверджується на засіданні кафедри і доноситься до відома студентів.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

В процесі викладання дисципліни, під час проведення лекційних та практичних занять використовуються наступні методи: словесні (лекція, бесіда, пояснення, доповідь), наочні (презентація, ілюстрування), практичні (тестові завдання, кейси, виконання розрахунково-графічних завдань), методи контролю.

Методи контролю: з метою виявлення загального рівня підготовки та особливостей засвоєння знань студентів проводиться вхідний контроль у формі тестів. Протягом семестру засвоєння студентами елементів навчального матеріалу контролюється для виявлення недоліків та проблем процесу засвоєння; пробілів у знаннях та подальшої роботи з їхнього усунення. Формами поточного контролю знань та навичок студентів денної форми навчання є: співбесіди і тестування – для перевірки засвоєння теоретичного матеріалу; захист розв'язання завдань та проблемних ситуацій – для контролю практичних навичок; виконання розрахунково-графічних завдань – для розвитку аналітично-розрахункових навичок; контрольні роботи за модулями – для проміжного контролю повноти, комплексності знань.

3.2. Рекомендована література

Базова література

3.2.1. Екологізація виробництва та зелені технології: Курс лекцій [Електронний ресурс]: навч. посіб. для студ. всіх спеціальностей всіх освітніх програм / Н. С. Ремез, А.О. Дичко, Т. В. Гребенюк, В. О. Броницький. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2021. 209 с.

3.2.2. Екологічна економіка. Тексти лекцій для здобувачів вищої освіти галузі знань 05 “Соціальні та поведінкові науки” спеціальності 051 “Економіка” всіх форм навчання / Укладачі: Мініна О.В., Шадура-Никипорець Н.Т. Чернігів: ЧНТУ. 2020. 104 с.

3.2.3. Ладиченко В.В. Екологічна політика і право ЄС: Навчальний посібник / В.В. Ладиченко, І.В. Гиренко, Л.О. Головка, В.А. Вітів. К.: Видавничий центр НУБіП України. 2019. 363 с.

3.2.4. Мельник Л.Г. Екологічна економіка: підручник / Л.Г. Мельник. – 3-тє вид., випр. і допов. Суми: Університетська книга, 2018. 367 с.

Допоміжна література

3.2.5. «Зелені» інвестиції у сталому розвитку: світовий досвід та український контекст. – Київ. Видавництво «Заповіт». 315 с.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Екологізація міжнародної економічної системи»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 11.01.08-01-2023
		Стор. 8 із 10	

3.2.6. Мельник, Л.Г. «Зелена» економіка (досвід ЄС і практика України у світлі III і IV промислових революцій) [Текст]: підручник / Л.Г. Мельник. Суми: ВТД «Університетська книга», 2018. 463 с.

3.2.7. Основні засади впровадження моделі «зеленої» економіки в Україні : навч. посіб. / Т.П. Галушкіна, Л.А. Мусіна, В.Г. Потапенко та ін. ; за наук. ред. Т.П. Галушкіної. К. : Інститут екологічного управління та збалансованого природокористування, 2017. 154с.

3.2.8. Унінець І. М. Зелена економіка в глобальній екосистемі. – 2021.- Збірник наукових праць «Вчені записки» - С.69-80.

3.3. Інформаційні ресурси в Інтернет

3.3.1. Сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

3.3.2. <https://www.wto.org/cioconferences>.

3.3.3. <https://www.heritage.org/>.

3.3.4. <https://www.imf.org/>.

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕНТОМ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

4.1. Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл. 4.1.

Таблиця 4.1

Вид навчальної роботи	Мак кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
№ семестру 2 (ДФН), 1-2 (ЗФН)		
Модуль № 1 «Екологізація міжнародної економічної системи»		
Виконання тестів, розв'язування ситуаційних вправ на практичних заняттях	10 б x 7 = 70	10 б x 3 = 30
Виконання та захист контрольної роботи	-	40
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №1 студент має набрати не менше</i>	42 бал	-
Виконання модульної контрольної роботи №1	30	-
Підсумкова контрольна робота	-	30
Усього за модулем №1	100	100
Усього за дисципліною	100	100

Залікова рейтингова оцінка визначається (в балах та за національною шкалою) за результатами виконання всіх видів навчальної роботи протягом семестру.

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку (Додаток 3).

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Екологізація міжнародної економічної системи»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 11.01.08-01-2023
		Стор. 9 із 10	

4.4. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка, перераховується в оцінку за національною шкалою та шкалою ECTS (Додаток 4).

4.5. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки студента, наприклад, так: **92/Відм./A, 87/Добре/B, 79/Добре/C, 68/Задов./D, 65/Задов./E** тощо.

4.6. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатку до диплома.

Система менеджменту якості.
Робоча програма навчальної дисципліни
«Екологізація міжнародної економічної
системи»

Шифр
документа

СМА НАУ
РП 11.01.08-01-2023

Стор. 10 із 10

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки
1	0302	07.09.23	Фігерідо Мелендіс		

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище, ім'я, по батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище, ім'я, по батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				